Dosarul nr. 21r-2588/23 Judecătoria Orhei, sediul Central
1-23001266-02-21r-02112023 Judecător: Caragia Veaceslav

D E C I Z I E

În numele Legii

25 martie 2024 mun. Chișinău
Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Robu Oxana
Judecători Teleucă Stelian și Gîrbu Silvia

judecând în lipsa părților, în ordine de recurs, *recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brăneşti, Savca Eugeniu* declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 02 octombrie 2023, prin care plîngerea condamnatului *****referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă.

Procedura de citare fiind îndeplinită.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T :

1. La 11 aprilie 2023, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit pentru examinare, conform competenței, plângerea condamnatului *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 02 octombrie 2023, s-a admis plângerea condamnatului *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, ***** Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul *****, născut la 09.04.1971, a fost deținut în ***** Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 07.11.2022 până în prezent 02.10.2023, pe o perioadă totală de 329 (trei sute douăzeci și nouă) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

Termenul menționat se rotunjește până la 330 (trei sute treizeci) zile în favoarea condamnatului *****. În condițiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului *****, născut la 09.04.1971, **cu 33 (treizeci și trei) zile**, pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în ***** Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

3. *Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești solicitând: admiterea recursului, casarea integrală a încheierii, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care plângerea lui *****împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenție, cu reducerea pedepsei, să fie respinsă.*

În motivarea recursului, partea recurentă a reiterat circumstanțele invocate în raportul nr. 2/2896 din 16.06.2023, prezentat instanței de fond. Iar suplimentar a menționat că, deţinutului *****i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti și Penitenciarul nr. 11 - Bălți, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

4. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului declarat, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră recursul neîntemeiat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către

judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, (1) Plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a

libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 10 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni.

Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități

convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin.(5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenției preventive, instanța de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

5. Din materialele cauzei, rezultă că, potrivit procesului-verbal de reținere din 06.11.2022, *****a fost reținut de facto la 06.11.2022, ora 07:40.

Prin sentința judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 22.07.2020, *****, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin.(2) lit. c), art.201/1 alin.(2) lit. b) şi art.201/1 alin.(2) lit. b), art. 320/1-8 epizoade, art.84 alin.(l) Cod Penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor, i-a fost stabilit lui *****o pedeapsă definitivă pe un termen de 7 (șapte) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27.01.2021, a fost casată sentința judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 22.07.2020, cu pronunțarea unei noi hotărâri: *****se constată vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.201/1 alin.(2) lit. c), 201/1 alin.(2) lit. b), 201/1 alin.(2) lit. b), 32/1-8 epizoade, art.84 alin.(l) Cod Penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate se stabilește pedeapsa definitivă pe un termen de 2 ani 2 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, se reduce pedeapsa închisorii cu 292 zile.

Prin decizia Curţii Supreme de Justiţie din 29.06.2021, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, casată parțial decizia Curţii de Apel Bălţi din 27.01.2021, în cauza penală în privința lui Grosu Gheorghe, în partea stabilirii pedepsei conform prevederilor art.84 Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în alt complet de judecată.

Prin decizia Curţii de Apel Bălţi din 14.11.2022, apelul procurorului declarat împotriva sentinței judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 22.07.2020, în privința

lui *****a fost admis ca fiind fondat, cu pronunțarea unei noi hotărâri: *****se consideră condamnat în baza art.201/1 alin.(2) lit. c), art.201/1 alin.(2) lit. b), art.201/1 alin.(2) lit. b), art.320/1, art.84 alin.(l) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, s-a stabilit lui *****o pedeapsă penală definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (şase) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit raportului nr.2/2896 din 16.06.2023, prezentat de administrația instituției penitenciare nr. 18 Brănești, în privința condamnatului *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 06.11.2022, iar sfârșitul executării pedepsei la 22.04.2027. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 07.11.2022 până la 03.01.2023, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 03.01.2023 - până în prezent.

6. *Referitor la condițiile de detenție din ***** Bălți, se indică că*, Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, este cu statut de izolator de urmărire penală de tip celulă. Pe parcursul întregii perioade de detenţie în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, deţinutul *****, a beneficiat de un regim alimentar, care este în strictă conformitate cu prevederile Statutului de executare a pedepsei de către deţinuţi, hrana caldă fiindu-i distribuită conform Hotărîrei Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, zilnic de trei ori, cu respectarea normelor sanitare de igienă şi conform meniului aprobat săptămînal. Excepţii de la regimul alimentar comun se face în baza prescripţiei medicului, pentru deţinuţii cărora li se cuvine o dietă specială şi alimentare suplimentară. Pe perioada de raport, pe timpul deplasărilor în instanţele de judecată, nu a fost asigurat cu pachet cu provizii din motiv că, toate şedinţele de judecată s-au desfăşurat pînă la masă sau după masă. Astfel, reuşea să ea masa în incinta Penitenciarului. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, persoana vizată, a fost asigurată cu toate obiectele de toaletă şi menaj pentru deţinuţi, conform HG nr. 609 din 29.05.2006. Iarăşi. Astfel, informaţiile privind acordarea asistenţei medicale nu se deţin în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, doar la locul de detenţie a persoanei. Dar menţionăm că, reieşind din prevederile pct. 3) din Regulamentului cu privire la modul de asigurare a asistenţei medicale persoanelor deţinute în penitenciar, aprobat prin Ordinul MJ nr. 478 din 15.12.2006, la cererea deţinuţilor, zilnic au fost şi sînt verificaţi de către personalul medical, cu acordarea ajutorului medical ori de cîte ori era şi este necesar. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, persoana vizată, nu s-a adresat cu plîngeri în adresa administraţiei instituţiei privind condiţiile de detenţie. într-un final conchidem că, lui *****, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor

generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.18 Brăneşti, se indică că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare de tip barac, care sunt dislocate în 2 zone locative. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti condamnatul *****a fost repartizat în sectorul nr. 6/secția nr. 6, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă şi lingerie de pat. Secția nr. 6 are suprafața locativă de 37,24 m^2 unde sânt amplasate 8 paturi şi se deţin în mediu 7-8 condamnați care beneficiază de iluminare naturală şi artificială prin reţeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menţine temperatura admisibilă în încăpere şi au acces permanent la apa potabilă. Geamurile au dimensiunile 1,5 x 1,5 m. Sectorul este dotat cu trei lavoare separate de încăperea locativă cu uşă şi coridor, la care deţinuţii au acces nelimitat pentru a se spăla pe mîini, dinţi în faţa sectorului este amenajat un loc pentru fumat, dotat cu scaune şi acoperiş. Toţi condamnaţii din zona locativă de la deşteptare pînă la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) şi la activităţile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, şcoală profesională ş.a), Totodată menţionăm că, în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, absolut toţi condamnaţii beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptamînă în instituţie sunt 6 cazangerii, una din ele este destinată pentru pregătirea hranei restul sunt destinate pentru încălzirea încăperilor locative şi a apei calde. Zilnic, funcţionează o maşină de spălat automat cu capacitatea de 25 kg, şi 2 maşini de spălat automat cu capacitatea de 6 kg unde condamnaţii au posibilitate să-şi spele hainele personale şi uscarea hainelor în spaţiile special amenajate la aer liber. Toate sectoarele din zonele locative a penitenciarului dispun de astfel de spaţii. La spălătorie este angajat un deţinut care organizează ca toţi deţinuţii să aibă acces permanent. Totodată, unii deţinuţi, din cont propriu, şi-au instalat maşini de spălat în secţiile de trai. Toţi deţinuţii au posibilitatea să-şi plaseze proprietatea într-un depozit sigur, şi posibilitatea să o acceseze la necesitate. Starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, anual de către instituţia penitenciarului, sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsectizare, cu agenţii economici de profil, care prestează serviciile respective. Toţi deţinuţii beneficiază de o alimentare sănătoasă şi echilibrată care să răspundă la nevoile individuale, inclusiv cerinţelor religioase, culturale sau de altă natură. Alimentarea deţinuţilor este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite prin Hotărîrea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006. Toți condamnații primiți în penitenciar sânt supuși unui examen medical și sunt plasați în carantină. Cu referire la asistența medicală de urgență, menționăm că,

în penitenciar se desfășoară serviciul diurn de câte un asistent medical, iar în cazul în care se depășesc competențele acordării primului ajutor, este solicitată ambulanța. La data de 26.04.2019, de către Agenția Națională pentru Sănătate publică, secția medicală a primit Autorizația Sanitară pentru Funcționare înregistrată cu nr. P-0983/2019. Toți deținuții beneficiază de asistență medicală în condiții de confidențialitate și sunt informați despre posibilitatea accesării serviciilor medicale. Toți deținuții bolnavi, care vin în penitenciar, se cazează în încăperile secției medicale a penitenciarului sau sunt transferați de urgență la Penitenciarul nr. 16-Pruncul. Totodată rezultă, că în perioadele deținerii reclamantului în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, standardele minime de întreținere a condamnaților au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. Capătul plângerii ce ține de perioadele detenției din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le consideră neîntemeiate şi solicită de a fi respinse, din motiv că prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți (are posibilitatea de a se deplasa de la deșteptare până la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deține, poate participa la diferite activități, frecventa biblioteca şi biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secții pentru îmbunătățirea condițiilor) conform raportului. Totodată ține să atragă atenția instanței că Penitenciarul nr.18-Brănești, nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele instituțiilor naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO, astfel acest penitenciar cu certitudine, ținând cont de tipul penitenciarului asigură deținuților minimul necesar. Capătul plângerii ce ţine de perioadele detenției din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le considerăm neîntemeiată şi solicităm de a fi respinsă din motiv că perioada de deținere la Brăneşti în această perioadă adică prezumţia absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi (are posibilitatea de a se deplasa de la deșteptare pînă la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deține, poate participa la diferite activităţi, frecventa biblioteca şi biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secţii pentru îmbunătățirea condițiilor). În lumina celor expuse mai sus rezultă, că în perioada deținerii petiționarului în Penitenciarul nr.18-Brănești, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. În temeiul argumentelor prezentate supra, solicită respingerea plângerii condamnatului *****, ca neîntemeiată.

7. Colegiul penal reiterează că, în plângerea înaintată, petentul Grosu Gheorghe, solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din CEDO, pentru aflarea

sa în perioada de detenţie în instituţiile penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brăneşti și Penitenciarul nr. 11- Bălți, în temeiul art. art.473^2-473^4 CPP

Inițial, Colegiul penal atestă că instanța de fond corect a stabilit că, în speță, a fost respectat termenul legal privind înaintarea plângerii în baza prevederilor art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, or, cererea condamnatului Grosu Gheorghe, a fost depusă la data de 04.01.2023, adică pe parcursul detenției sale în condiții contrare art. 3 CEDO, iar potrivit art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune ***pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale*** sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

9. În continuare, Colegiul penal reține prevederile Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, și anume pct. 464, potrivit căruia, fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii, astfel, contrar celor expuse, studiind raportul prezentat de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de fond, corect și-a întemeiat concluzia în baza rapoartelor organizaţiilor naționale și internaţionale ce țin de acest aspect.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

La fel, Colegiul penal ține să menționeze că, la constatarea condiţiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3 CEDO. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza *Irlanda c. Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza *Ciorap c. Moldovei*, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza *Kudla c. Poloniei*, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei*, 13 septembrie 2005, § 80).

La caz, Colegiul penal reține că soluția instanței de fond este corectă cu privire la faptul constatării deținerii condamnatului *****în Penitenciarul nr.18 Brăneşti și Penitenciarul nr. 11- Bălți în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de vreme ce Curtea Europeană a drepturilor Omului a menționat de nenumărate ori în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că art.3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțele și de comportamentul victimei (*cauza Mozerc. Republici Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, parag.117, cauza Rotaru c. Republicii Moldova, 15 februarie 2011, parag.30, cauza Ciorap c. Republici Moldova, 19 iunie 2007, parag.62*).

Tot aici, Colegiul penal relevă că, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13.12.2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din ţară, a subliniat că, în continuare persistă faptul că în multe celule condițiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Astfel, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităţilor din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenţie curente în penitenciarul respectiv.

În aceeaşi ordine de idei, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr.18 Brăneşti și Penitenciarul nr. 11-Bălți sunt într-o stare deplorabilă şi ar putea fi calificate ca condiţii inumane şi degradante.

Potrivit Raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr. 18 - Brăneşti, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul) din 31.07.2019, cu referire la

condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

La acest aspect, instanța de recurs nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

În context, Colegiul penal precizează că, la materialele cauzei reprezentantul Penitenciarului nr. 18 – Brănești nu a prezentat careva probe pertinente care ar răsturna prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnatul Grosu Gheorghe, or, în conformitate cu prevederile art. 473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Pe aceeași dimensiune, Colegiul penal reține că, deși CtEDO recunoaşte că proba de rele tratamente nu este uşor de a fi obținută, totuşi alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil” (Cauza *Alver c. Estoniei*, 08 noiembrie 2005, § 49; *Labita c. Italiei*, 06 aprilie 2000, § 121). Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil” (cauza *Irlanda c. Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, §161; cauza *Boicenco c. Moldovei*, 11 iulie 2006, §104; cauza *Breabin c. Moldovei*, 07 aprilie 2009, §49; cauza *Gurgurov c. Moldovei*, 16 iunie 2009, § 56). O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare şi concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială (cauza *Gorobeț c. Moldovei*; 11 octombrie 2011, § 50).

Astfel, Colegiul penal atestă că, instanța de fond cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.18 Brăneşti și Penitenciarul nr. 11- Bălți prin prisma celor invocate de către condamnatul Grosu Gheorghe, a celor statuate în raportul prezentat de administrația Penitenciarului nr. 18 - Brănești, cât și ținând cont de concluziile prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul *****s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

10. În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că, instanța de fond corect a constatat faptul că, condamnatul *****, a fost deținut în ***** Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 07.11.2022 până în prezent 02.10.2023, pe o perioadă totală de 329 (trei sute douăzeci și nouă) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. Termenul menționat se

rotunjește până la 330 (trei sute treizeci) zile în favoarea condamnatului *****. În condițiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului *****, născut la 09.04.1971, **cu 33 (treizeci și trei) zile**, pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în ***** Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Subsecvent, Colegiul penal reține că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar argumentele invocate în cererea de recurs precum că, în perioada deţinerii petiţionarului în Penitenciarul nr. 18 – Brănești și ***** Bălți, în calitate de condamnat, standardele minime de întreținere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 18 – Brănești și ***** Bălți, au depăşit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Așadar, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului *****privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, or, încheierea contestată este una justificată și motivată.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

În final, Colegiul penal atestă că recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 – Brănești, nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 din Codul de procedură penală, pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a cererii de recurs ca fiind nefondată, cu menținerea încheierii în cauză.

Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 – Brănești, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 02 octombrie 2023, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost constatate.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

DECIDE:

Respinge ca nefondat recursul *directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, Savca Eugeniu* și menține fără modificări Judecătoriei Orhei, sediul Central din 02 octombrie 2023, prin care plîngerea condamnatului *****referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței Robu Oxana

Judecător Gîrbu Silvia

Judecător Teleucă Stelian